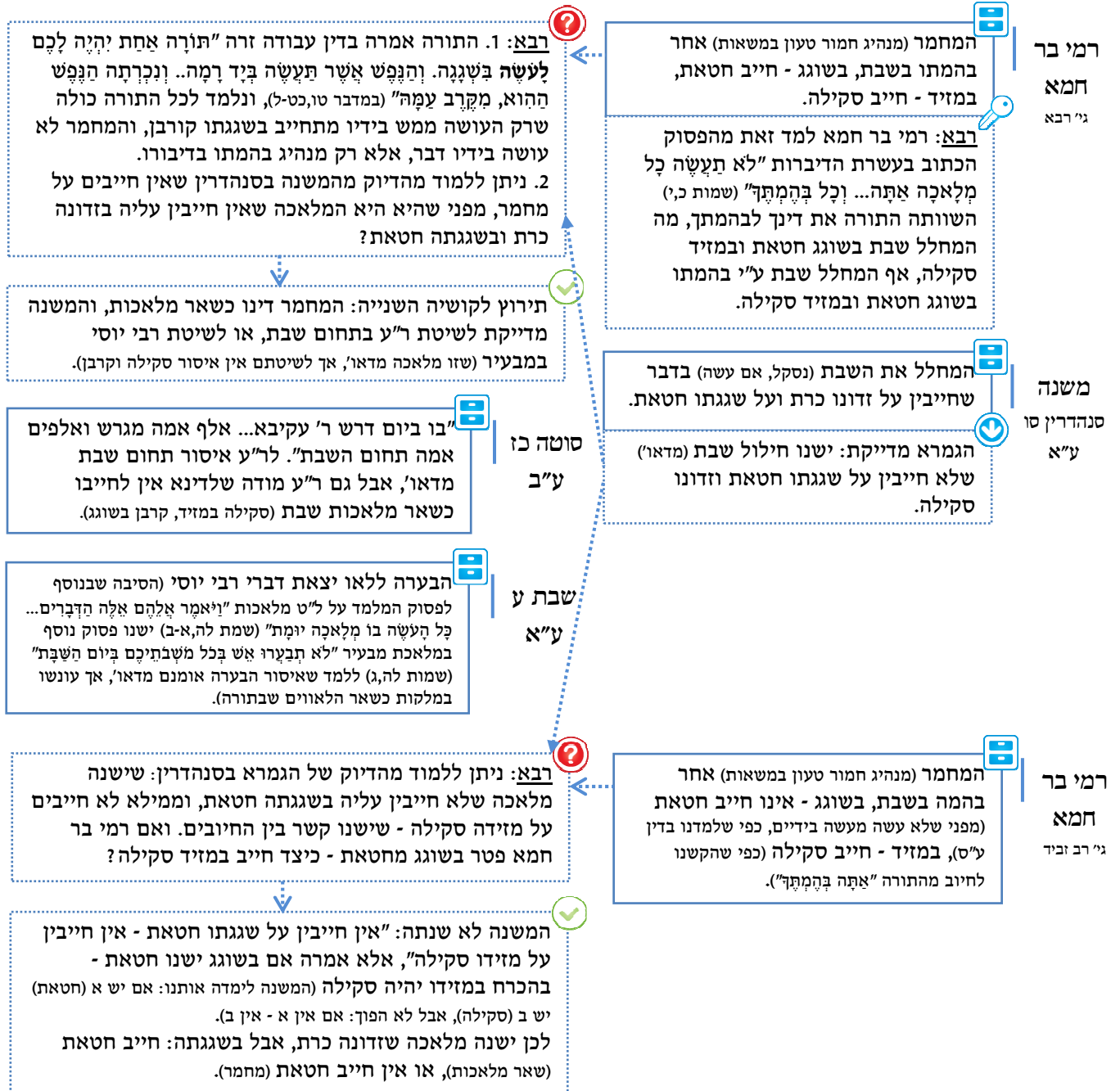

קנג ע"ב-קנד ע"ב. חיוב המחמר אחר בהמתו בשבת

דין ל"ט מלאכות שבת בשגגתן חייב חטאת, ועל זדונן כרת. מלאכת מחמר (הולכת חמור) שונה בשני מאפיינים ממלאכת שבת רגילה, ולכן נחלקו מחלוקת משולשת בדינה: הראשון, שאינו עושה בידיים מלאכה, אלא מדבר בעלמא לחמורו שיילך. השני, שהבהמה עושה מעצמה את המלאכה, ואין זה בשיתוף עימה. לשיטה הראשונה (רמי בר חמא בגי' רבא) דין מחמר כשאר מלאכות, לשיטה השנייה (רמי בר חמא בגי' רב זביר) דין מחמר שונה משאר מלאכות ע"פ הקולא הראשונה (לכן בשוגג פטור), ולשיטה השלישית (רבי יוחנן בגי' רבא) דין מחמר הפוך לפטור משאר מלאכות שהינן לחיוב, ע"פ שתי הקולות לעיל.

המחמר אחרי בהמתו בשבת, פטור מכלום (מכל חיוב). בחטאת אינו חייב, מפני שלא עשה בידיים (כמוכח מע"ז). ובמזיד אינו חייב מפני שאין בשגגתו חטאת (מדיוק הגמרא בסנהדרין: אם בשגגתו אין חטאת - אין חייבים בזדונו סקילה). ומכיוון שהלאו "אתה בְּהַמְתָּךְ" נועד לאזהרת בי"ד על עונש סקילה (בשאר איסורי שבת), אין הוא יכול לשמש בנוסף גם לאזהרת בי"ד למלקות (מפני "שעיקר אזהרתו למקום שיש בו מיתה". רש"י), וממילא המחמר אינו מתחייב אף מלקות ("כל לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין - אין לוקין עליו").
 ואף למ"ד (רבי ישמעאל במכות יג ע"ב) "לאו שניתן לאזהרת מיתת בי"ד - לוקין עליו", גם יסבור שהמחמר לא לוקה, כי אין זה לאו גמור בכך שהבהמה עושה מלאכתה לבד. מהפסוק "אתה בְּהַמְתָּךְ" נלמד שחייבים בעונש רק כשעושה יחד עם הבהמה מלאכה, אבל לא מתחייב כשהיא עושה לבדה (שאם התורה הייתה רוצה ללמדנו איסור בהמה עצמה היא הייתה כותבת "כל מְלַאכָה... וְכָל בְּהֵמָתְךָ", בלא "אתה". קמ"ל "לא תַעֲשֶׂה כָל מְלַאכָה אֶתְּהָ" איסור מלאכת עצמו, וכן המשך הפסוק "בְּהַמְתָּךְ" - איסור מלאכה עימו).

רבי יוחנן ג' רבא	רמי בר חמא ג' רב זביד	רמי בר חמא ג' רבא	דין
שוגג - פטור. מזיד - פטור.	שוגג - פטור. מזיד - סקילה.	שוגג- חטאת. מזיד - סקילה.	
למ"ד "אין לוקין עליו" - הפסוק הינו אזהרה למיתת בי"ד, ואינו מופנה לאזהרת מלקות. למ"ד "לוקין עליו" - דין אדם שעשה מלאכה עם בהמתו כדין אדם (למעט בהמה שהלכה בעצמה. שאין בזה לאו גמור ללקות עליו)	לכן חייב במזיד סקילה: דין בהמתו כדין אדם (ככ"ל, אבל רק לדין מזיד).	לכן חייב בשוגג חטאת ובמזיד סקילה: דין בהמתו כדין אדם, מה אדם חטאת וסקילה, אף בהמתו חטאת וסקילה.	"אתה בְּהַמְתָּךְ" - איסור מלאכה בבהמה
לכן פטור בשוגג, שאינו עושה מלאכה, אלא דיבור בעלמא.	לכן פטור בשוגג, שאינו עושה מלאכה, אלא דיבור בעלמא.	קושיית רבא: הרי מחמר מדבר בעלמא לבהמה, ולא עושה מלאכה בידיים? אין תירוץ.	"לַעֲשֶׂה בְּשַׁגְגָה" חייב קורבן רק העושה בידיים
לכן פטור במזיד, כי כל שאין חייבים עליו חטאת בשוגג - אין חייבים עליו במזיד סקילה (יש הכרח בין דין שוגג למזיד. ודין מחמר הפוך משאר מלאכות, ונכנס תחת הדיוק מהכלל של שאר המלאכות: שאר מלאכות חייבין בהכלל, למעט מחמר שפטור מהכלל).	יש מלאכה שאין בשגגתה חטאת ובזדונה כרת, כמחמר (אין הכרח בדין שוגג לדין מזיד. ודין מחמר שונה משאר מלאכות בדין שוגג לפטור).	תירוץ לקושיית רבא: הכוונה לתחום שבת לשיטת ר"ע, לאיסור הבערה לשיטת רבי יוסי (לעומת, דין מחמר שדינו כדין שאר מלאכות לחיוב בהכלל)	יש מלאכה שאין בשגגתה חטאת ואין בזדונה כרת